

Barona, Baronesses, Baronia, V. Baró

La BARQUERA

En el Ripollès pda. del te. La Vola (XIII, apèndix p. 24); i te. de Vilallonga de Ter (comun. de Mn. Julià Pascual, 1969),¹ un altre a Sta. Col. Q. (Arabia, *Misc. Folk.*, 148).

Noms paral·lels: *La Barquera* te. Confrides (xxxv, 32.14). *Les Barqueres* mas, p. Palautordera (m. Aegerter del Montseny). És amb *b* (no *v*-) com ho prova aquell nom valencià; i els balears: *Sa Barquera* te. Llubí (xli, 3.16, Masc. 11I3); *Ses Barqueres*, poss. o pda., prop de'un k. S. del poble d'Ariany (xli, 35. 9, Masc. 20G5). *Ses Barqueres* «un rotlló de cases» te. St. Lluís Men. (xlii, 67.21, m. Masc. 12F4). Com que tots són llocs allunyats de mar o rius, és clar que es tracta del mot *barquera* ben conegut amb el sentit de 'mena de camp, el que es dóna en dot, o que posseïx un criat cultivador', provinent del cèltic *VER-CARIA* i estudiat en el *DECat*, s. v. = fr. dial. *ver-chère*.

Però és notable que a Mallorca (cosa que també pot justificar *v > b* i el màxim arrelament balear del mot) ja devia existir en mossàrab, car només així compendrem *Barcaix* predi, de nom avui desconegut, a Algaida a. 1511 (Quadrado, *Forenses y Ci.*, p. 345): partint de la pronunciació morisca *barqairās*, mig catalanitzada en *-ars*, es reduïa a *-ajs > aïš* (el fet tan repetit en Top. val.: *Patraix, Barraix -arrupaix*). *Son Barquer* te. de Capdepera (p. Son Barbassa), pot tenir un *Son* secundari, i llavors sortir també d'un *Bärkairā* mossàrab, catalanitzat (xli).

Ja no és tan planer d'explicar anàlogament *Els Barquers* partida del terme de Llo (xxiii, cap a La Culassa), però com que a l'alta Cerdanya no es pot pensar en barques ni *barquers*, tanmateix deu venir en alguna forma, del mateix mot. *Barcalí* cognom d'un canonge tortosí, c. 1810 (*ABL* vi, 229) no havent-hi notícia d'aquest nom enlloc més, potser també d'un adjectiu aràbic *barqarī*, derivat d'aquest mosarabisme. Però l'etimologia ja seria una altra, en el següent.

Barquia (xxxii, 134.21) te. d'Antella (R. Alta Xúquer). Sembla un àr. *barkīja* de l'arrel *brk* 'beneir' (*RMa*, 36, 268, *PAlc*, 111); que de fet és conegut en qualitat de NP (com si diguéssim 'beneita, beneïda'): *Barkī*, *-kīja*, registrats a Algèria i Aràbia (*GGAig*, Hess 11b) junt amb molts més d'aquesta arrel. Però desconfio d'aquest nom, que no sé d'altra font, i no queda ben clar en la meua enquesta que no hi hagi hagut confusió (escrita?), en lloc de *Falquia* o *Xarquia*, noms de la sèquia que arrenca d'Antella (àr. *faḡḡīia* 'la de dalt', *šarkīja* 'la llevantina').

¹ Diu que més amunt hi ha *Les Barques*, que n'hauria de ser derivat retrògrade, però desconfio d'aquest nom (que és lluny de tot riu), perquè em citava el mapa de l'Alpina, i els d'aquesta editorial excursionista són plens de noms mal transcrits o

inventats: no gaire menys que els de l'IGC, que almenys tenen la virtut de localitzar i cartografiar de primera mà i exactament, sense improvisar supòsits, i dissimulant menys els errors.

BARRA

No havent-hi en els noms d'aquest epígraf problema etimològic ni gaires dubtes en l'explicació semàntica; ens limitem a donar-ne numeració ordenada per comarques. *Cova (de) la Barra* te. Noves (xxxvii, 191. 25); *Barra de la Riba* te. La Bisbal del Pen. (xlvi, 41. 7); *Racó de la Barra* te. Xàbia (xxxii, 82.1); *La Barra* i *La Barreta*, puntes costeres te. Altea (xixxvi, 152. 23); Assut o Toll de *la Barra* te. Benifato (xxxv, 38. 1); Corral de *Mitja-Barra* te. Castalla (xxxv, 182.11).

En plural. Ports de *Barres*: pasturatges muntanyencs, te. Flaçà de Confl. (*InvLC*, s. v. *penturatge*). *Les Barres* font i arbreda, a la sortida del Barranc del Tint, vora la ciutat de Morella (xxvii, 180.14). Corral de *Barres* te. Tales (xxxix, 80.22).

Ha estat també pres com a nom de persona, probablement partint d'un ús epítetic com el que ens mostra l'heroi del romanç occità dels SS. xiii-xiv, *Guilhem de la Barra*. *En-Barre* mas te. Fanjaus (Aude). *L'Art d'en Barra*, veinadet de cabanes dit així per un pescador que hi pescava te. St. Cebrià Ross. (xxv, 61.23). Convé assenyalar-lo com a epònim del poble de *Torredembarra* (veg. *EntreDL* III, 19), i d'un homònim te. Amer. *Cal Barra* a Sallagosa (xxiii, 2.18).

Barrot potser casa forestal o de llenyataires: *Serrat dels Barrots* te. Talteüll (xxv, 166.16); Camp de *Barrot* te. Targasona (prop de Traspug, xxiii); Pla de(l) *Barrot* a l'Alcora (xxix, 116.2, '26 × 3'); cognom *Barrot* (Boadella).

Barreta, *-etes*, el fet de no trobar-ne notícia més que en terres valencianes indueix a creure que no són diminutius sinó romanals mossàrabs de *barrāta* 'barrada', participi de *barrar*. *Barreta*: alqueria de Mislata (xxx, annex § 4 a p. 134). *La Barreta* te. Santa Pola (xxxvi, 130.20). Pou de *Barretes* te. Vila-real (xxix, 141.7), probablement metaplasme de *FONTES BARRATAS* renovellament de la *Fons Clausa* salomònica. *Maset de Barretes* te. Penàguila (xxv, 49.21) < *CASAS BARRATAS*. També amb el masculí: *Senda Barret* te. Carlet (xxx, 175.20) < *SEMITARIUM BARRATUM*; un altre *Barret* a Rafelguaraf (xxxii, 160.7). Barranc de *Barret* te. Ibi (xxxv, 162.16) *SALTUS BARRATUS*? Cf. els cingles *Barrats* i Canals *Barrades* del Pirineu: amb pas interromput per un espadat.

Barrat, Mas ~, vt. te. Aiguamúrcia. *Pla-Barrats* te. Prats de Molló (xxiv, 81.16).

Barron, Mas de ~, en els afores de Morella (xxvii, 161) i no és clar si inconnex geogràficament, un homònim en te. de Xiva (xxvii, 157.9). No tant, però també prop d'allí: *Els Barronets*, pda. de Portell (xxviii, 65.7). Aquests tres noms no crec que siguin derivats de *barra* sinó de l'àr. *barrān*, plural de *barr* 'afores d'una població'.